

บทที่ 4

ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทยและเด็กชาวจีน

ภาษาคือวัฒนธรรม กล่าวคือ ภาษามีลักษณะสำคัญเสมือนวัฒนธรรม เพราะว่าภาษาเป็นมรดกทางสังคม มีการถ่ายทอด การพัฒนา การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงแก้ไขตามยุคสมัย ดังนั้นภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทยและเด็กชาวจีนสามารถแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่แฝงไว้ ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือการใช้ภาษาตั้งชื่อการละเล่นพื้นบ้านของเด็ก ส่วนที่สองคือการใช้ภาษาแต่งบทเพลงประกอบของการละเล่นพื้นบ้านของเด็ก ไม่ว่าจะจากชื่อการละเล่นพื้นบ้านหรือบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านสามารถแสวงหาวัฒนธรรมที่แฝงไว้ ยังสามารถศึกษาภาษาและเนื้อหาที่ปรากฏในชื่อการละเล่นพื้นบ้านหรือบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านได้ จากชื่อหรือบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านสามารถค้นคว้าเหตุการณ์ของประชาชนในยุคนั้น และสามารถเข้าใจเรื่องราวประวัติศาสตร์ในแหล่งสถานที่ของบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน ดังนั้นชื่อหรือบทเพลงประกอบในการละเล่นพื้นบ้านเป็นวัฒนธรรมที่มีคุณค่าสูงมากโดยไม่ว่าการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทยหรือเด็กชาวจีน ต่างเป็นเรื่องที่น่าศึกษา เมื่อพิจารณาบทเพลงที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านซึ่งเป็นที่ยอมรับของเด็กไทยและเด็กจีนพบว่า บทเพลงส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่สามารถแยกประเภทเป็นดังนี้

- 1) บทเพลงที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น สัตว์ พืชพันธุ์
- 2) บทเพลงที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและประเพณี เช่น นิทาน

ดังนั้นผู้วิจัยจะศึกษาภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทยและเด็กชาวจีนในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 4.1 ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย
 - 4.1.1 การตั้งชื่อการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย
 - 4.1.2 ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย
- 4.2 ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีน
 - 4.2.1 การตั้งชื่อการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีน
 - 4.2.2 ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีน

จากการศึกษารวบรวมพบว่าการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทยและเด็กชาวจีนมีหลาย ๆ ประเภท มีการตั้งชื่อและบทเพลงประกอบในการละเล่นพื้นบ้านที่มีลักษณะใกล้เคียง ในงานวิจัยนี้ ขอยกตัวอย่างการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทยและเด็กชาวจีนเป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบจำนวน 10 ประเภท โดยเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมกันมากที่สุดของเด็กชาวไทย 10 ประเภท ได้แก่

- 1) การละเล่นพื้นบ้านขี่ม้าก้านกล้วย
- 2) การละเล่นพื้นบ้านงูกินหาง
- 3) การละเล่นพื้นบ้านรื้อริ้วข้าวสาร
- 4) การละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้า
- 5) การละเล่นพื้นบ้านเดินกะลา
- 6) การละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้
- 7) การละเล่นพื้นบ้าน โพงพาง
- 8) การละเล่นพื้นบ้านเสื่อข้ามหัว
- 9) การละเล่นพื้นบ้านลูกข้าง
- 10) การละเล่นพื้นบ้านหมากเก็บ

และการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีน ได้แก่

- 1) การละเล่นพื้นบ้านขี่ม้า (骑竹马)
- 2) การละเล่นพื้นบ้านเหล่ายั้งจิวเสี่ยวจี (老鹰抓小鸡)
- 3) การละเล่นพื้นบ้านกั๋วกู่เหมินกวน (过鬼门关)
- 4) การละเล่นพื้นบ้านติวโส่วจ้วน (丢手绢)
- 5) การละเล่นพื้นบ้านถ่ายกาวเซี่ยว (踩高跷)
- 6) การละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将)
- 7) การละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟)
- 8) การละเล่นพื้นบ้านเทียวเหมินข่าน (跳门槛)
- 9) การละเล่นพื้นบ้านโช่วโถวหลั่ว (抽陀螺)
- 10) การละเล่นพื้นบ้านจ้าวสือจื่อ (抓石子)

4.1 ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย

เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะที่แฝงไว้ในการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย ผู้วิจัยจึงนำการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทยทั้ง 10 ประเภทซึ่งได้รับความนิยมจากเด็กชาวไทยมาศึกษาตามหัวข้อดังนี้

4.1.1 การตั้งชื่อการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย

ชื่อการเล่นพื้นบ้านส่วนใหญ่มาจากบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน อ่านชื่อก็สามารถทราบว่าการละเล่นพื้นบ้านนี้มีบทเพลงประกอบเกี่ยวกับอะไร จากชื่อการเล่นพื้นบ้านเสื่อข้ามห้วย ก็สามารถคาดเดาวิธีการเล่นของการละเล่นพื้นบ้านนี้ได้ ดังนั้นชื่อของการละเล่นพื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านมาก จากภาษาที่ปรากฏในชื่อของการละเล่นพื้นบ้านน่าจะเข้าใจความรู้และทักษะของบุคคลในสมัยนั้นได้ การตั้งสมมุติฐานเพื่อนำไปศึกษาภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย จะได้รับความรู้ที่ต้องการ

1) การละเล่นพื้นบ้านจี่ม้าก้านกล้วย

จากชื่อการเล่นพื้นบ้านจี่ม้าก้านกล้วย สามารถทราบวิธีการเล่นพื้นบ้าน ซึ่งเอาก้านกล้วยเป็นอุปกรณ์ เรียกว่า “ม้า” สมัยโบราณเด็กชาวไทยทราบว่าผู้ใหญ่จี่ม้าไปพิทักษ์ประเทศชาติ ในใจของเด็กไทยก็เลยมีความฝันเกิดขึ้นซึ่งก็คือจี่ม้าไปพิทักษ์ประเทศชาติเหมือนผู้ใหญ่ เด็ก ๆ จึงนำก้านกล้วยที่ปลูกไว้ในบริเวณบ้านมาเป็นอุปกรณ์ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่ปลูกต้นกล้วยมาก จึงสามารถหาต้นกล้วยมาทำเป็นม้าก้านกล้วยได้ง่าย วิธีการเล่นคือเด็ก ๆ ใช้มือทั้งสองข้างถือก้านกล้วย ให้ก้านกล้วยอยู่ระหว่างขา เปรียบเสมือนนั่งอยู่บนหลังม้า และสะพายเชือกที่มัดไว้ต้นก้านกล้วยและปลายก้านกล้วย แล้วออกวิ่ง จากนั้นส่งเสียงร้อง “ฮี้ฮี้” จึงได้ตั้งชื่อเป็นการละเล่นพื้นบ้านจี่ม้าก้านกล้วย เป็นชื่อที่น่าจำและสนุกสนาน การละเล่นพื้นบ้าน จี่ม้าก้านกล้วยเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่ตั้งชื่อด้านอุปกรณ์และวิธีเล่น

2) การละเล่นพื้นบ้านงูกินหาง

งูกินหางเป็นการละเล่นพื้นเมืองเก่า เล่นกันในทุกภาคของประเทศไทย และพบว่ามีการเล่นพื้นบ้านงูกินหางกันแล้วในงานตรุษสงกรานต์ ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 “งู” เป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง ลักษณะลำตัวที่ยาว มีเกล็ดปกคลุม การเล่นงูกินหางเป็นการเล่นเลียนแบบชีวิตสัตว์ เลียนแบบลักษณะท่าทางของงูที่มีลำตัวยาวเลื้อยคดไปคดมา เวลาเล่นการละเล่นจะมีรูปร่างเหมือนลำตัวของงู ยาวเลื้อยคดไปคดมา ผู้ที่เป็นพ่องูจะต้องไปจับหางซึ่ง

เป็นลูกทุ่งที่จับเอาต่อแถวกัน เปรียบเสมือนงู ไขว่กันทางตัวเอง ดังนั้นการละเล่นพื้นบ้านงูกินหาง ตั้งชื่อตามรูปร่างและวิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านงูกินหาง การละเล่นพื้นบ้านงูกินหางนิยมเล่นในงานเทศกาล และงานรื่นเริงต่าง ๆ

3) การละเล่นพื้นบ้านริ้วข้าวสาร

คำว่า “ริ้ว” หมายถึงเรียว ขาวเรียว “ริ้วข้าวสาร” หมายถึงข้าวสารที่มีลักษณะยาว ข้าวสารเป็นข้าวชนิดหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งเป็นอาหารหลักของประชาชนชาวไทยที่ขาดไม่ได้ จึงมีผู้นำเรื่องราวที่เกี่ยวกับข้าวสารมาตั้งเป็นการละเล่นพื้นบ้าน บทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้าวสาร อย่างเช่น “ริ้วข้าวสาร สองทะนานข้าวเปลือก เด็กน้อยตาเหลือก เลือกท้องโบลาน” จากชื่อของการละเล่นพื้นบ้านแสดงให้เห็นว่าข้าวเป็นอาหารที่สำคัญมากต่อประเทศไทย ข้าวสารเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวนาเพิ่มรายได้ ชาวไทยรู้บุญคุณของข้าวสาร ชาวไทยยังนับถือแม่โพสพ และเชื่อว่าแม่โพสพสามารถดูแลรักษาข้าวสารของชาวนา และช่วยเหลือชาวนาคอยดูแลพืชไร่ให้เจริญเติบโตได้ดี ประเทศไทยยังเป็นประเทศสำคัญในการผลิตข้าวสาร โดยเฉพาะข้าวหอม จากชื่อของการละเล่นพื้นบ้านริ้วข้าวสาร การละเล่นพื้นบ้านริ้วข้าวสารตั้งชื่อตามบทเพลงที่เกี่ยวกับข้าวสาร

4) การละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้า

คำว่า “มอญ” เป็นชื่อชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ของประเทศพม่า แต่ปัจจุบันนี้ชาวมอญอพยพอาศัยอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันตกของประเทศไทย มอญมีความหมายอีกอย่างหนึ่งคือชื่อเพลงไทยจำพวกหนึ่ง มีชื่อขึ้นต้นด้วยคำว่า “มอญ” และ “มอญซ่อนผ้า” การละเล่นพื้นบ้านนี้มีความหมายว่าเก็บซ่อนผ้า ไม่ให้ผู้อื่นรู้ว่าผ้าวางตรงไหน เมื่อเล่นการละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้า คนที่ซ่อนผ้าต้องแอบ ๆ ซ่อนผ้าไว้ข้างหลังของเพื่อนคนใดคนหนึ่ง ดังนั้นชื่อการละเล่นพื้นบ้านนี้จึงตั้งชื่อตามวิธีเล่น ในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้า มีคำว่า “มอญ” อยู่ด้านหน้าประโยค เช่น “มอญซ่อนผ้า ตุ๊กตาอยู่ข้างหลัง” ดังนั้นการละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้าตั้งชื่อตามวิธีเล่น จึงเรียกว่าการละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้า

5) การละเล่นพื้นบ้านเดินกะลา

คำว่า “เดินกะลา” อธิบายตามความหมายตรงตัวก็คือเดินด้วยกะลา กะลาเป็นส่วนที่แข็งที่สุดของมะพร้าว การละเล่นพื้นบ้านเดินกะลาตั้งชื่อตามวิธีเล่นของผู้เล่น กะลาทำจากมะพร้าว ประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่เขตร้อน อากาศค่อนข้างร้อน ภูมิประเทศเหมาะสมในการปลูกต้นมะพร้าว ประเทศไทยจึงผลิตจากมะพร้าวในปริมาณมาก ชาวบ้านจึงนำผลมะพร้าวมาทำเป็นกะลา จึงเป็นอุปกรณ์ประกอบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย ลูกมะพร้าวยังได้นำมาทำเป็น

อุปกรณ์อย่างอื่น เช่น กระบวยตักน้ำ กระจาดต้นไม้ เป็นต้น ยังมีสำนวนที่เกี่ยวกับมะพร้าว เช่น กบในกะลาครอบ เป็นต้น จึงเห็นได้ว่ากะลาเป็นสิ่งที่สำคัญมากของชาวไทยในสมัยโบราณ

6) การละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้

คำว่า “จ้ำ” มีความหมายว่า ตะ ธิบ ดังนั้น จากชื่อการละเล่นพื้นบ้านสามารถแสดงให้เห็นวิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านเพื่อฝึกหัดปฏิบัติการริยาความเร็วของเด็ก การละเล่นพื้นบ้านนี้ต้องเล่นอย่างคล่องแคล่วถึงจะมีความสุขสนุกสนาน จึงเรียกว่า “จ้ำจี้” การละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้ตั้งชื่อตามกิริยาของเด็ก ๆ และวิธีการเล่น ขณะเล่น เด็ก ๆ ต้องใช้นิ้วชี้ไปที่นิ้วของผู้เล่น ไล่ไปที่ละนิ้วให้รอบวงอย่างว่องไว การละเล่นนี้จะสนุกสนาน

7) การละเล่นพื้นบ้านโพงพาง

คำว่า “โพงพาง” หมายถึงเครื่องมือจับปลา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ขาดแคลนไม่ได้สำหรับชาวประมงจับปลา ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล ชาวไทยที่อยู่บริเวณชายฝั่งทะเลทำอาชีพจับปลาเป็นหลัก ลูก ๆ หลาน ๆ เป็นชาวประมงทุกคน ดังนั้นมีอุปกรณ์จับปลามากมาย โพงพางเป็นเพียงแค่อุปกรณ์หนึ่งในหลายชนิดอย่างจากเครื่องมือจับปลา แต่โพงพางเป็นเครื่องมือที่ใช้บ่อยที่สุด ชื่อของการละเล่นพื้นบ้านโพงพางอาจจะไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านโพงพาง แต่ในการละเล่นพื้นบ้านนี้ผู้เล่นหนึ่งคนที่สำคัญที่สุดคือ “เสื่อปลา” เปรียบเสมือนปลาที่จะถูกชาวประมงจับ ผู้เล่นที่เหลือจับมือกันเป็นวงล้อมรอบเสื่อปลารูปร่างคล้าย ๆ กับโพงพาง จะมาจับ “เสื่อปลา” ผู้เล่นที่จับมือกันเป็นวงล้อมกลมเปรียบเสมือนเครื่องมือจับปลาซึ่งเป็นโพงพาง จึงตามลักษณะโพงพางตั้งชื่อเป็นการละเล่นพื้นบ้านโพงพาง

8) การละเล่นพื้นบ้านเสื่อข้ามห้วย

จากชื่อการละเล่นพื้นบ้านจะสามารถรู้วิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านนี้ คำว่า “ห้วย” หมายถึงสายน้ำเล็ก ๆ ลำธารเล็ก ๆ ร่องน้ำระหว่างภูเขา ดังนั้น “เสื่อข้ามห้วย” หมายถึงเสื่อข้ามลำธารเล็ก ๆ ระหว่างภูเขา วิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านนี้คือ ผู้เล่นหนึ่งคนเสมือนเป็นห้วย ผู้เล่นที่เหลือเสมือนเป็นเสื่อ เวลาเล่นผู้เล่นที่เสมือนเป็นเสื่อข้ามผู้เล่นที่เสมือนเป็นห้วย วิธีเล่นเหมือนกับเสื่อข้ามห้วย จึงตั้งชื่อตามวิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านนี้ ภาษาไทยมีสำนวน สุภาษิตมากมายเกี่ยวกับเสื่อ เช่น “เสื่อช้อนเล็บ” “เสื่อเต่า” “เสื่ออากาศ” “เสื่อสิ้นลาย” เป็นต้น ในประเทศไทยทุกคนต่างก็รู้ 2 คำที่เกี่ยวกับเสื่อ นั่นก็คือ “ลูกเสื่อ” กับ “เสื่อป่า” ในประเทศไทยตั้งแต่เด็ก ๆ เข้าโรงเรียนประถมจนถึงโรงเรียนมัธยมต้น เด็ก ๆ ทุกคนต่างก็ต้องไปฝึกซ้อมลูกเสื่อเรื่องนี้เป็นกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ถ้าหากว่ามีใครไม่เคยเป็นลูกเสื่อ จะถูกผู้อื่นดูถูก ส่วนเสื่อป่าเป็นกองกำลังทหารแข็งแกร่งที่สุดของประเทศไทยในสมัยรัชการที่ 6 สร้างขึ้น เสื่อป่าเป็นกองกำลังทหารที่มีชื่อเสียงมาก ได้รับความเคารพจากชาวไทย ดังนั้นชาวไทยผู้มีเกียรติอย่างยิ่งว่า

ตัวเองเป็นสื่อ ในใจของชาวไทยรู้สึกว่าเป็นวีรบุรุษ จากชื่อการละเล่นพื้นบ้านสื่อข้ามห้วย ทำให้ทราบถึง ประวัติศาสตร์ของประเทศไทย

9) การละเล่นพื้นบ้านลูกข่าง

การละเล่นพื้นบ้านนี้มีอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่สำคัญที่สุดซึ่งก็คือลูกข่าง จึงตั้งชื่อการละเล่นพื้นบ้านตามอุปกรณ์ ทำได้เด็ก ๆ จำง่าย ๆ เริ่มต้นลูกข่างเป็นการละเล่นพื้นบ้านเพื่อเพิ่มความสนุกสนานในเทศกาลต่าง ๆ ของชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ยุคหลังจึงเปลี่ยนเป็นการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย สืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

10) การละเล่นพื้นบ้านหมากเก็บ

ชื่อการละเล่นพื้นบ้านมีคำว่า “หมาก” หมายถึงเมล็ดหิน เมล็ดพืช เป็นต้น แต่ในปัจจุบันนี้ อุปกรณ์มาจากธรรมชาติหายากขึ้น จึงมีพ่อค้าทำอุปกรณ์ประกอบการละเล่นพื้นบ้านหมากเก็บ ด้วยพลาสติก ในชนบทอาจยังมีเด็ก ๆ ใช้อุปกรณ์ที่มาจากธรรมชาติ แต่ในเมืองใหญ่ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้อุปกรณ์ที่มาจากธรรมชาติแล้ว เป็นเรื่องที่น่าเสียดายสำหรับเด็ก ๆ ในเมืองใหญ่ การตั้งชื่อเป็นการละเล่นพื้นบ้านหมากเก็บ เพราะว่ามีอุปกรณ์เป็นหมาก แล้ววิธีเล่นต้องใช้นิ้วเก็บหมากขึ้นไว้ในฝ่ามือ จึงตั้งชื่อการละเล่นพื้นบ้านเป็นการละเล่นพื้นบ้านหมากเก็บ

จากการละเล่นพื้นบ้านทั้ง 10 ประเภทที่กล่าว แสดงให้เห็นว่าชื่อการละเล่นพื้นบ้านส่วนใหญ่ตั้งชื่อตามวิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านนั้น เช่น การละเล่นพื้นบ้านงูกินหาง การละเล่นพื้นบ้านสื่อข้ามห้วย การละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้ แต่ก็มีการละเล่นพื้นบ้านส่วนหนึ่งตั้งชื่อตามอุปกรณ์ประกอบการละเล่นพื้นบ้านนั้น เช่น การละเล่นพื้นบ้านลูกข่าง การละเล่นพื้นบ้านหมากเก็บ เนื่องจากมีอุปกรณ์ที่มาจากธรรมชาติมากมาย การละเล่นพื้นบ้านอีกส่วนหนึ่งตั้งชื่อตามทั้งวิธีเล่นและอุปกรณ์ประกอบ เช่น การละเล่นพื้นบ้านเดินกะลา การละเล่นพื้นบ้านจี่ม้าก้านกล้วย จากชื่อการละเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความรู้ ทักษะที่แฝงอยู่ในชื่อการละเล่นพื้นบ้านไปยังผู้เล่น

4.1.2 ภาษาที่ปรากฏในเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย

จากกรณีศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นทั้ง 10 ประเภท การละเล่นพื้นบ้านในที่นี้มีการละเล่นพื้นบ้านที่มีบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทยจำนวน 5 เพลง ได้แก่

- 1) การละเล่นพื้นบ้านงูกินหาง
- 2) การละเล่นพื้นบ้านรื้อข้าวสาร
- 3) การละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้า
- 4) การละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้
- 5) การละเล่นพื้นบ้านโพงพาง

1) การละเล่นพื้นบ้านงูกินหาง

การละเล่นพื้นบ้านงูกินหางเป็นการละเล่นพื้นบ้านได้รับความนิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะไม่มีอุปกรณ์ประกอบ แต่มีบทเพลงประกอบ เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่สนุกสนานเช่นกัน บทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านมีดังนี้

พ่องู แมงูเอ๋ย	แมงู เอ๋ย	
พ่องู กินน้ำบ่อไหน	แมงู กินน้ำบ่อไหน	
ลูกงู บินไปก็บินมา (ทำท่าบินด้วย)		
พ่องู แมงูเอ๋ย	แมงู เอ๋ย	
พ่องู กินน้ำบ่อไหน	แมงู กินน้ำบ่อทราย	
ลูกงู ย้ายไปก็ย้ายมา (ทำท่าย้ายสะโพก)		
พ่องู แมงูเอ๋ย	แมงู เอ๋ย	
พ่องู กินน้ำบ่อไหน	แมงู กินน้ำบ่อโศก	
ลูกงู โยกไปก็โยกมา (ทำท่าโยกตัวไปมา)		
พ่องู หินหัวหรือกินหาง	แมงู - กินกลางตลอดตัว - กินหัวตลอดหาง - กินหางตลอดหัว	เลือกตอบ อย่างไร อย่างหนึ่ง

จากบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านงูกินหางดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าชาวไทยให้ความสำคัญมากต่อครอบครัว จากบทเพลงประกอบแสดงให้เห็นถึงนิสัยของชาวไทยที่มีความรักครอบครัว ในเนื้อเพลงนี้ ก่อนที่พ่องูไปกินน้ำ ต่างก็ถามแมงูชอบกินน้ำบ่อใด ให้แมงูเลือกเอง พ่องูกับแมงูต่างก็เคารพซึ่งกันและกัน ในสังคมไทยปัจจุบันนี้ ผู้ชายรู้จักเคารพผู้หญิง ให้ผู้หญิงมีสิทธิ์ในการเลือก ชาวไทยนับถือศาสนาพุทธ ให้ความสำคัญแก่ผู้หญิงเท่ากันผู้ชาย ในบทเพลงมีประโยคว่า “กินน้ำบ่อไหน” “กินน้ำบ่อทราย” “กินน้ำบ่อโศก” แสดงให้เห็นว่า ในสมัยก่อนน้ำเปล่าที่บริโภคสำหรับชาวไทยมาจากน้ำบ่อ เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทยในแต่ละภาคไม่เหมือนกัน จึงทำให้มีน้ำบ่อหิน น้ำบ่อทราย เป็นต้น เริ่มแต่ละ

ย่อหน้ามีคำว่า “เอ๋ย” ประกอบ ทำให้บทเพลงมีจังหวะไพเราะขึ้น เด็ก ๆ จะมีความสนใจมากขึ้น และเป็นภาษาที่ง่าย ๆ ทำให้เด็กจำได้ง่าย

2) การละเล่นพื้นบ้านรื้อข้าวสาร

ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านรื้อข้าวสารสื่อให้เห็นถึงการดำรงชีวิตตามวิถีของชาวไทยและอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทยในอดีต ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน มีดังนี้

รื้อข้าวสาร	สองทะนานข้าวเปลือก
เลือกท้องไบลาน	เก็บเบ็ยได้ถูร้าน
คดข้าวใส่จาน	พานเอาคนข้างหลังไว้

จากภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านรื้อข้าวสาร ทำให้รู้ว่าประเทศไทยใช้ “ทะนาน” เป็นปริมาณความจุในสมัยอดีต ซึ่ง 20 ทะนานเท่ากับ 1 ถัง และสินค้าเงินตราของใช้คือ “เบ็ย” ปรากฏการณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวไทย และจากภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านได้รู้ว่าบทเพลงประกอบมีเนื้อร้องเกี่ยวกับการดำรงวิถีชีวิตของชาวไทย เช่น “ข้าวสาร” “ข้าวเปลือก” “ทะนาน” “เบ็ย” เป็นต้น ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านรื้อข้าวสารสื่อความรู้เหล่านี้ไปยังผู้เล่น ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงของการละเล่นพื้นบ้านรื้อข้าวสารยังแสดงให้เห็นถึงหลายประเด็น เช่น ประเทศไทยเป็นประเทศสำคัญที่ปลูกข้าว ผู้ใหญ่จึงนิยมเอาสิ่งของในรอบตัวของชาวไทยแต่งเป็นบทเพลงให้เด็ก ๆ ร้องเล่นกัน เพื่อให้เด็ก ๆ เล่นการละเล่นพื้นบ้านได้สนุกสนานยิ่งขึ้น ใคร ๆ ก็รู้ว่าข้าวหอมของประเทศไทยมีชื่อเสียงมากไม่เพียงแต่มีรสชาติอร่อยเท่านั้น ยังมีกลิ่นหอมด้วย อีกอย่างหนึ่งสอนให้เด็ก ๆ ได้ความรู้ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามวิถีของชาวไทย ในบทเพลงนี้มีคำว่า “รื้อ” เป็นคำซ้ำกัน แล้วคำว่า “สาร” “ลาน” “ร้าน” กับ “จาน” เป็นคำสัมผัสสระ เล่นคำในบทเพลงทำให้เด็ก ๆ จำได้ง่าย มีความสนุกสนานยิ่งขึ้น

3) การละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้า

มีคำว่า “มอญ” อยู่หน้าบทเพลงคือเพลงไทยจำพวกหนึ่งที่มีชื่อเสียงมาก บทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้ามีคำว่า “มอญ” แสดงให้เห็นถึงเพลงไทยจำพวกนี้ได้รับความนิยมนมากในสมัยนั้น บทเพลงการละเล่นพื้นบ้านดังต่อไปนี้

มอญซ่อนผ้า คู่กัดตาอยู่ข้างหลัง
ไว้โน่นไว้นี่ ฉันทจะตีกันฟัง

จากบทเพลงในการละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้าแสดงให้เห็นว่าผ้าเป็นสิ่งที่สำคัญของชาวไทยในชีวิตประจำวัน ในประเทศไทย ผ้าไหมไทยทำให้ชาวไทยรู้สึกภูมิใจมาก ผ้าไหมไทยเป็นผ้าไหมที่มีชื่อเสียงมากในโลก ผ้าไหมไทยมีลายที่สวยงามซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของชาวไทย ผ้าเช็ดหน้าเป็นเครื่องมือที่ขาดแคลนไม่ได้ของชาวไทย จนถึงปัจจุบันนี้ ชาวไทยยังนิยมนำผ้าเช็ดหน้าติดตัวในทุกวัน ดังนั้นการละเล่นพื้นบ้านนี้มีบทเพลงเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันของชาวไทย และเป็นบทเพลงที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “มอญ” นอกจากเพลงนี้แล้ว ยังมีเพลงที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “มอญ” ด้วย เช่นมอญรำดาบ เป็นต้น ในบทเพลงนี้ มีคำว่า “หลัง” กับ “ฟัง” “นี้” กับ “ตี” เป็นคำสัมผัสสระ ทำให้บทเพลงมีทำนองไพเราะขึ้น เป็นบทเพลงที่จำได้ง่าย

4) การละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้

การละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้มีเพลงประกอบหลายเพลง ผู้วิจัยเลือกเพลงจ้ำจี้มะเขือเปราะซึ่งเป็นบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมมากจากเด็กชาวไทย เป็นตัวแทนของบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้ เพราะว่บทเพลงประกอบนี้เล่าถึงการดำรงชีวิตประจำวันของชาวไทยมาก และในบทเพลงประกอบนี้ยังแนะนำถึงผักมะเขือเปราะ บทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้ดังต่อไปนี้

จ้ำจี้มะเขือเปาะ	กะเทาะหน้าแวน	พายเรือแอนแอน
กะทังตันกุ่ม	เห็นเด็กหนุ่มหนุ่ม	ดีเนื้อดีใจ
เขาดีโหม่งครุ่ม	ขยุ้มหน้ากลอง	นางสายบัวทอง
อาบน้ําท่าไหน	อาบน้ําท่าวัด	เอาแป้งไหนดัด
เอากระจกไหนด่อง	เยียมเยียมมองมอง	นกขุนทองร้องฮู้

ในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านนี้เล่าถึง “มะเขือเปราะ” “เรือ” “ตันกุ่ม” “สาวหนุ่ม” “ท่าน้ำ” “แป้ง” “นกขุนทอง” เป็นต้น ต่างก็เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตประจำวันของชาวไทย ความนิยมของชาวไทยและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ในบทเพลงประกอบนี้ยังมีคำว่า “ค้าย” กับ “ไหม” คืออุปกรณ์สำหรับผู้หญิงทอผ้า แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้หญิงไทย และได้ว่างานของผู้หญิงไทยในสมัยอดีตคือดูแลลูก ครอบครั้ว เย็บผ้าและทำงานบ้าน เป็นต้น ชาวไทยนิยมทา

แข่งที่ไบน้ำ จะได้แก๊ร้อน จากภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านจ้าจี้สามารถทราบได้ว่า ชาวไทยตั้งแต่สมัยอดีตก็เริ่มทาแป้งบนผิวหนัง จะได้แก๊ร้อนอยู่แล้ว และนิยมอาบน้ำตลอดเวลา เพราะว่าประเทศไทยตั้งอยู่เขตร้อน ดังนั้นอากาศค่อนข้างร้อน ต้องการอาบน้ำบ่อย ๆ จากบทเพลงประกอบแสดงให้เห็นว่าในสมัยอดีต ชาวไทยนิยมอาบน้ำในท่าหน้า ดังนั้นได้รู้ว่า ในสมัยอดีต ประเทศไทยมีท่าหน้าทุก ๆ ที่และติดวัดด้วย เพราะว่าการสัญจรทางน้ำสำคัญมากใน สมัยอดีต สิ่งของเดินทางก็ต้องใช้ท่าหน้า และวัดเป็นสถานที่สำคัญมากในแต่ละที่ เป็นสถานที่ ที่มีชาวไทยมากที่สุด จึงสร้างท่าหน้าอยู่ข้าง ๆ วัด จึงมีประโยคในบทเพลงประกอบว่า “อาบน้ำ ที่ไหน อาบน้ำที่วัด” แต่ในปัจจุบันนี้ น้ำคลองไม่สะอาดเหมือนเดิม ต้องการจ่ายค่าว่ายน้ำที่ สระว่ายน้ำหรือสถานที่อื่น ประเทศไทยมีน้กต่าง ๆ มากมาย มีต้นไม้น้กต่าง ๆ อาศัยอยู่ในต้นไม้นี้ ชาวไทยดูแลน้กเหล่านี้อย่างมีรู้ตัว ดังนั้นบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านนี้เป็นบทเพลง ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและวิถีชีวิตของชาวไทย บทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านนี้ทำให้เด็ก ๆ ได้ ค้นเคยกับคำศัพท์ที่ใช้เรียก หรือบอกกริยาอาการต่าง ๆ ช่วยให้เด็ก ๆ มีพัฒนาการทางภาษาและ ทางร่างกายโดยไม่รู้ตัว ในบทเพลงนี้มีคำว่า “เปราะ” กับ “เทา” “แวน” กับ “แอน” “กุ่ม” กับ “หนุ่ม” เป็นต้น ต่างเป็นคำสัมผัสสระ และในบทเพลงนี้เล่นคำซ้ำกันด้วย เช่น “แอน” “หนุ่ม” “เยียม” เป็นต้น ทำให้บทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านมีจังหวะไพเราะ และเป็นภาษาง่าย ๆ ทำให้เด็กมีความสนใจมากขึ้น

5) การละเล่นพื้นบ้าน โพงพาง

คำว่า “โพงพาง” หมายถึงเครื่องมือของชาวประมงจับปลา เป็นเครื่องมือที่ขาดไม่ได้ของ ชาวประมงไทย ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบของการละเล่นพื้นบ้านไม่ได้กล่าวถึงประโยชน์ โพงพาง อธิบายว่าของเล็ก ๆ ลอดผ่านโพงพางได้ แต่ของใหญ่ไม่รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่วิเคราะห์และแยกแยะประเด็นต่าง ๆ ได้ สุดท้ายก็ทำให้ตัวเองตกอยู่ในสภาพที่ไม่ดี

โพงพางเอย นกกระยางเข้าลอด

เสื่อปลาตาบอด เข้าลอดโพงพาง

ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน โพงพางสื่อความคิดไปยังผู้เล่น ทำให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นและถากถางแก้ปัญหา ในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน นกกระยางเป็นสัตว์เล็ก ๆ ดังนั้นลอดผ่านโพงพางจากรูโพงพางได้ แต่เสื่อปลาเป็นสัตว์ที่มีรูปร่าง ใหญ่มาก ไม่พิจารณาปัญหาของตัวเอง มัวแต่ลอดผ่านตามคนอื่นเหมือนคนตาบอด จนทำให้ ตัวเองตกอยู่ในสภาพอันตราย บทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน โพงพางมีเนื้อร้องเกี่ยวข้องกับ

ธรรมชาติ อย่างเช่น “นกกระยาง” “เสื่อปลา” เป็นต้น จากภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านสอนเด็กว่าก่อนจะทำเรื่องใด ต้องการพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพ แล้วไปทำ จึงจะได้ผลที่ดี ไม่ทำให้เราตกอยู่ในสภาพที่ไม่ดี บทเพลงนี้เริ่มต้นด้วยคำว่า “โพงพาง” และจบด้วย คำว่า “โพงพาง” เหมือนกัน ทำให้บทเพลงนี้มีจังหวะไพเราะขึ้น

จากภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านทั้ง 5 เพลงที่ดังกล่าวไว้ ทำให้ทราบว่าบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านส่วนใหญ่มีเนื้อเพลงเกี่ยวกับธรรมชาติ อย่างเช่น บทเพลงเกี่ยวข้องกับสัตว์ พืชพันธุ์และอื่น ๆ ที่มาจากวิถีชีวิตประจำวันของชาวไทย สิ่งที่กล่าวไว้ต่างคือสิ่งของที่อยู่รอบตัวของชาวไทย จึงทำให้ชาวไทยนำมาแต่งเป็นบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านที่กล่าวไว้สื่อความรู้สำหรับภูมิอากาศของประเทศไทย ทักษะของชาวไทยในสมัยอดีตไปยังผู้เล่นที่ดำรงชีวิตอยู่ในสมัยปัจจุบันนี้ และสอนให้เด็ก ๆ รู้ว่าเรื่องใดที่ต้องการทำ ที่น่าทำ เรื่องใดทำแล้วกลับไม่มีประโยชน์ต่อเรา ไม่ควรทำ ทำให้เด็ก ๆ ได้ฝึกในด้านจิตใจและร่างกาย ในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านแต่ละบทต่างมีคำสัมผัส เล่นคำซ้ำ ทำให้บทเพลงมีจังหวะไพเราะมากขึ้น และเป็นคำง่าย ๆ ทำให้เด็กมีความสนใจมากขึ้น

4.2 ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีน

ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีน แสดงให้เห็นในชื่อและในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนเช่นกัน ไม่ว่าจะภาษาของประเทศไทยหรือภาษาของประเทศจีน ภาษาต่างเป็นเครื่องมือที่สื่อความรู้ ทักษะของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนสื่อความรู้ที่เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนวัฒนธรรมจีน ทักษะของชาวจีนในสมัยนั้น ไปยังผู้เล่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาภาษาที่ปรากฏในชื่อการละเล่นพื้นบ้านและบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนทั้ง 10 ประเภทตามหัวข้อต่อไป

4.2.1 การตั้งชื่อการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีน

ไม่ว่าชื่อการละเล่นพื้นบ้านเด็กชาวไทยหรือชื่อการละเล่นพื้นบ้านเด็กชาวจีน ชื่อการละเล่นพื้นบ้านต่างมาจากบทเพลง ชื่อของทุกการละเล่นพื้นบ้านต่างมีความเป็นมา เช่น การละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) คำว่า “笼” หมายถึง กรง จากชื่อการละเล่นพื้นบ้านจะรู้วิธีเล่น การละเล่นพื้นบ้านกั๋วกุ่ย์เหมินกวน (过鬼门关) สามารถแสดงให้เห็นถึง

วิธีเล่นเช่นกัน ดังนั้นชื่อการเล่นพื้นบ้านมีความสัมพันธ์มากกับบทเพลงประกอบการเล่นพื้นบ้าน จากภาษาที่ปรากฏในชื่อการเล่นพื้นบ้านสามารถเข้าใจและได้รับความรู้ ทักษะของชาวจีนในสมัยนั้นได้

1) การเล่นพื้นบ้านฉี่ม้า (骑竹马)

การเล่นพื้นบ้านฉี่ม้า (骑竹马) หมายถึงขี่ม้าก้านไผ่ คำว่า “骑” หมายถึง ขี่ คำว่า “竹” หมายถึง ไม้ไผ่ คำว่า “马” หมายถึง ม้า การเล่นพื้นบ้านฉี่ม้า (骑竹马) เป็นการเล่นพื้นบ้านที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย และเด็กชาวไทยเรียกว่าการเล่นพื้นบ้านขี่ม้าก้านกล้วย การเล่นพื้นบ้านฉี่ม้า (骑竹马) ของประเทศจีนมีอุปกรณ์ประกอบคือต้นไม้ไผ่ การเล่นพื้นบ้านนี้จึงตั้งชื่อเป็นขี่ม้าก้านไผ่ ภาษาจีนเรียกว่าฉี่ม้า (骑竹马) ดังนั้นการเล่นพื้นบ้านฉี่ม้า (骑竹马) ตั้งชื่อตามวิธีเล่น การเล่นพื้นบ้านฉี่ม้า (骑竹马) แนะนำพืชพันธุ์ของประเทศจีนให้รู้จักซึ่งคือ ไม้ไผ่

2) การเล่นพื้นบ้านเหล่ายิงจิวเสี่ยวจิ (老鹰抓小鸡)

การเล่นพื้นบ้านเหล่ายิงจิวเสี่ยวจิ (老鹰抓小鸡) เป็นการเล่นพื้นบ้านที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย เด็กชาวไทยเรียกว่าการเล่นพื้นบ้านงูกินหาง คำว่า “老鹰” หมายถึง นกเหยี่ยว คำว่า “抓” หมายถึง จับ คำว่า “小鸡” หมายถึง ลูกไก่ ดังนั้น การเล่นพื้นบ้านเหล่ายิงจิวเสี่ยวจิ (老鹰抓小鸡) หมายถึง นกเหยี่ยวจับลูกไก่ในการเล่นพื้นบ้านเหล่ายิงจิวเสี่ยวจิ (老鹰抓小鸡) นกเหยี่ยวเป็นผู้ร้าย นิยมไล่จับลูกไก่เป็นอาหารของมัน แล้วแม่ไก่คุ้มครองลูกไก่ ไม่ให้นกเหยี่ยวมาจับลูกไก่ ดังนั้นตั้งชื่อเป็นนกเหยี่ยวจับลูกไก่ ภาษาจีนเรียกว่าเหล่ายิงจิวเสี่ยวจิ (老鹰抓小鸡) การเล่นพื้นบ้านเหล่ายิงจิวเสี่ยวจิ (老鹰抓小鸡) ตั้งชื่อตามวิธีเล่นการเล่น

3) การเล่นพื้นบ้านกั๋วกั๋วเหมินกวน (过鬼门关)

การเล่นพื้นบ้านกั๋วกั๋วเหมินกวน (过鬼门关) เป็นการเล่นพื้นบ้านที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย เด็กชาวไทยเรียกว่าการเล่นพื้นบ้านรี้ริ้วซาวสาร คำว่า “过” หมายถึง ผ่าน ข้าม คำว่า “鬼门关” หมายถึง ด่านประตูนรก ดังนั้นการเล่นพื้นบ้านกั๋วกั๋วเหมินกวน (过鬼门关) หมายถึง ผ่านด่านประตูนรก แม้ว่าภาษาที่ปรากฏในชื่อการเล่นพื้นบ้านมีคำว่า “ผี” แต่การเล่นพื้นบ้านไม่เกี่ยวกับผี เป็นความเชื่อของชาวจีน ชาวจีนเชื่อว่ารอดตัวจากด่านประตูนรก ในตอนหลังชีวิตของผู้คนจะมีความสุขและสุขภาพแข็งแรง เลิกเด็กออกมา 2 คนเป็นพ่อแม่ ยืนหันหน้าเข้าหากัน ห่างกันพอประมาณให้เด็กอื่น ๆ เดินผ่านได้ ประสานมือกันยกขึ้นสูงทำเป็นสะพานโค้ง ทำรูปร่างเสมือนเป็นด่านประตูนรก เด็ก ๆ ต้องลอดได้ สะพานโค้งเปรียบเสมือนผ่านด่านประตูนรก แสดงให้เห็นว่าการเล่นพื้นบ้านกั๋วกั๋วเหมินกวน

(过鬼门关) ตั้งชื่อตามวิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้าน ภาษาจีนเรียกว่ากั่วกู่ยเหมินกวน (过鬼门关) การละเล่นพื้นบ้านกั่วกู่ยเหมินกวน (过鬼门关) สื่อความเชื่อของชาวจีนไปยังผู้เล่น

4) การละเล่นพื้นบ้านติวโส่วจ้วน (丢手绢)

การละเล่นพื้นบ้านติวโส่วจ้วน (丢手绢) เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวไทย เด็กชาวไทยเรียกว่าการละเล่นพื้นบ้านมอญซ่อนผ้า การละเล่นพื้นบ้านติวโส่วจ้วน (丢手绢) ได้รับความนิยมจากเด็ก ๆ ทั่วประเทศจีน ในการละเล่นพื้นบ้านติวโส่วจ้วน (丢手绢) คำว่า “丢” หมายถึง โยน คำว่า “手绢” หมายถึง ผ้าเช็ดหน้า ดังนั้นการละเล่นพื้นบ้านติวโส่วจ้วน (丢手绢) หมายถึง โยนผ้าที่ข้างหลังเพื่อน และมีอุปกรณ์ประกอบก็คือผ้า เวลาเล่นการละเล่นพื้นบ้านนี้ผู้เล่นหนึ่งคน โยนผ้าที่ข้างหลังเพื่อน ดังนั้นการละเล่นพื้นบ้านติวโส่วจ้วน (丢手绢) ตั้งชื่อตามอุปกรณ์ประกอบและวิธีเล่น ภาษาจีนเรียกว่าติวโส่วจ้วน (丢手绢) ผ้าเช็ดหน้าเป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิงจีนในสมัยโบราณ ผู้หญิงจีนนิยมเอาผ้าเช็ดหน้าติดตัว โดยเฉพาะเป็นคุณหนูหรือผู้หญิงอยู่ในวัง เพราะว่าเอาผ้าเช็ดหน้าติดตัวถือเป็นหญิงสาวที่อ่อนโยนและมารยาทดีงาม

5) การละเล่นพื้นบ้านฉ่ายกาวเซี่ยว (踩高跷)

การละเล่นพื้นบ้านฉ่ายกาวเซี่ยว (踩高跷) เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับการละเล่นพื้นบ้านเดินกลางของประเทศไทย คำว่า “踩” หมายถึง เหยียบ เดิน คำว่า “高跷” หมายถึง ระบำไม้ต่อขา ดังนั้นการละเล่นพื้นบ้านฉ่ายกาวเซี่ยว (踩高跷) หมายถึง เดินระบำไม้ต่อขา เพราะมีอุปกรณ์คือไม้กับแม่พิมพ์ไม้ เวลาเล่นต้องเดิน ระบำด้วย ดังนั้นการละเล่นพื้นบ้านนี้ตั้งชื่อตามอุปกรณ์ประกอบและวิธีเล่นการละเล่นพื้นบ้าน และภาษาจีนเรียกว่าฉ่ายกาวเซี่ยว (踩高跷) การละเล่นพื้นบ้านฉ่ายกาวเซี่ยว (踩高跷) สื่อวัฒนธรรมของชาวจีนไปยังผู้ที่เล่น การละเล่นพื้นบ้านฉ่ายกาวเซี่ยว (踩高跷) เป็นกิจกรรมบันเทิงตั้งแต่สมัยโบราณ ในงานวัด งานเทศกาลต่าง ๆ มีการแสดงกิจกรรมฉ่ายกาวเซี่ยว (踩高跷) เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ในยุคหลังจึงค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นการละเล่นพื้นบ้านสำหรับเด็ก

6) การละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将)

คำว่า “点” ในชื่อการละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) หมายถึง เรียก คำว่า “兵” หมายถึง ทหาร และคำว่า “将” หมายถึง นายพล ดังนั้นคำว่า “点兵点将” หมายถึง เรียกทหาร เรียกแม่ทัพนายกอง แต่ปัจจุบันอุปมาเป็นเรียกชื่อและมอบหมายงานให้ จากชื่อการละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) ได้รู้ว่าการละเล่นพื้นบ้านนี้มีลักษณะคล้าย ๆ กับการละเล่นพื้นบ้านจ่าจี้ของประเทศไทย ในสมัยโบราณของประเทศจีน ชาวจีนเก่งในด้านโยกย้ายกองกำลังทหาร จึงมีวีรบุรุษในสมัยโบราณจีนเกิดขึ้น เช่น ขงเม้ง ประธานหมาวของ

ประเทศจีนซึ่งเป็นประธานแรกของประเทศจีน ต่างก็มีความสามารถโยกย้ายกองกำลังทหาร ได้รับผลที่ต้องการและได้รับความนับถือจากประชาชนจีนตลอดไป ในชุมชนก็มีผู้นำเรื่องโยกย้ายกองกำลังทหารมาแต่เป็นการละเล่นพื้นบ้าน ทำให้เด็ก ๆ รู้จักเรื่องที่แอบแฝงไว้ในการเล่นพื้นบ้าน ภาษาที่ปรากฏในชื่อการละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) แสดงให้เห็นถึงวีรบุรุษของประเทศจีน มีความสามารถช่วยตัวเองรอดพ้นจากอันตราย สุดท้ายได้รับความนับถือจากชาวจีนตลอดเวลา วิธีการเล่นต้องใช้นิ้วจ้ำผู้เล่นจนถึงร้องเพลงเสร็จพอร้องเพลงเสร็จจ้ำถึงผู้เล่นคนใด คนนั้นก็แสดงละครหนึ่งอย่าง วิธีการมีลักษณะคล้าย ๆ กับเรียกทหาร ดังนั้นการละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) ตั้งชื่อตามวิธีเล่น

7) การละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟)

ในการละเล่นพื้นบ้านนี้คำว่า “笼” หมายถึง กรง คำว่า “鸟” หมายถึง นก ดังนั้นโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) หมายถึง นกในกรง จากความหมายในชื่อการละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) ได้รู้ว่าการละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) มีลักษณะคล้าย ๆ กับการละเล่นพื้นบ้านโพงพางของประเทศไทย ในสมัยโบราณของจีนโดยเฉพาะผู้ชายที่มีอำนาจหรือเศรษฐีนิยมกิจกรรมอย่างหนึ่งซึ่งคือล่อนก คนเหล่านี้ไปหานกที่ล้ำค่ามาขังในกรง และล่อนก นกของใครมีเสียงดัง เสียงหวาน หมายถึงนกตัวนี้มีค่ามาก กิจกรรมนี้ได้รับความนิยมนอกจากผู้ใหญ่ เด็กชาวจีนก็ได้รับอิทธิพลจากผู้ใหญ่ จึงมีการละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) และตั้งชื่อตามวิธีเล่น ในภาษาที่ปรากฏในชื่อการละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมเก่าแก่ของชาวจีนในสมัยโบราณ ในปัจจุบันนี้กิจกรรมล่อนกยังได้รับความนิยมนอกจากชาวจีนส่วนภาคเหนือ

8) การละเล่นพื้นบ้านเทียวเหมินข่าน (跳门槛)

ในการละเล่นพื้นบ้านคำว่า “跳” หมายถึง ข้าม กระโดดข้าม คำว่า “门槛” หมายถึง ธรณีประตู ดังนั้นเทียวเหมินข่าน (跳门槛) หมายถึง กระโดดข้ามธรณีประตู จากภาษาที่ปรากฏในการละเล่นพื้นบ้านเทียวเหมินข่าน (跳门槛) ได้รู้ว่าการละเล่นพื้นบ้านนี้มีลักษณะคล้าย ๆ กับการละเล่นพื้นบ้านเสื่อข้ามห้วย ธรณีประตูในความคิดของชาวจีนไม่เพียงคือธรณีประตูบ้านเท่านั้น ยังหมายถึงปัญหาที่ชาวจีนแก้ไขไม่ได้ ดังนั้นชาวจีนนิยมพูดว่า ข้ามธรณีประตูนี้ก็แก้ไข ปัญหาทุกสิ่งทุกอย่างได้แล้ว ชาวจีนเชื่อว่าในใจของทุกคนต่างก็มีธรณีประตูของตนเอง แก้ไขได้หรือไม่ได้ต้องการพึ่งอาศัยตนเอง ในประเทศจีนนั้นผู้ใหญ่ห้ามเด็ก ๆ ยืนบนธรณีประตูของบ้าน เพราะไม่เป็นสิริมงคล และในสมัยอดีตของประเทศจีน ผู้ชายแต่งงานกับผู้หญิง เจ้าสาวต้องข้ามธรณีประตูอย่างเรียบร้อย ไม่เช่นนั้นผู้ใหญ่ที่บ้านผู้ชายจะรู้สึกว่าคุณผู้หญิงคนนี้ไม่มีสิริมงคลและทำให้ครอบครัวของผู้ชายมีความทุกข์ยาก ดังนั้นในสมัยโบราณของจีนธรณีประตูมีความสำคัญมากต่อ

ชาวจีน จากภาษาที่ประกู่ในชื่อการเล่นพื้นบ้านเที่ยวหมินข่าน (跳门坎) แสดงให้เห็นถึงความเชื่อในการดำรงชีวิตประจำวันของชาวจีน เวลาเล่นการเล่นนี้ ผู้เล่นสองคนนั่งลงแล้วประสานมือกันเป็นกรณีประตุ แล้วผู้เล่นที่เหลือข้าม “กรณีประตุ” อย่างเรียบร้อย ดังนั้นการเล่นพื้นบ้านเที่ยวหมินข่าน (跳门坎) ตั้งชื่อตามวิธีเล่น

9) การเล่นพื้นบ้านโซวโถวหลัว (抽陀螺)

ในการเล่นพื้นบ้านโซวโถวหลัว (抽陀螺) คำว่า “抽” หมายถึง หมุน และคำว่า “陀螺” หมายถึง ลูกข่าง ดังนั้นการเล่นพื้นบ้านโซวโถวหลัว (抽陀螺) หมายถึง หมุนลูกข่าง การเล่นพื้นบ้านโซวโถวหลัว (抽陀螺) มีลักษณะคล้าย ๆ กับการเล่นพื้นบ้านลูกข่าง ต่างมีอุปกรณ์ประกอบซึ่งคือลูกข่าง เวลาเล่นการเล่นพื้นบ้านนี้ต้องการใช้เชือกหมุนลูกข่างด้วยแรง ดังนั้นตามอุปกรณ์ที่ประกอบและวิธีเล่น การเล่นพื้นบ้านนี้จึงตั้งชื่อเป็นหมุนลูกข่าง ภาษาจีนเรียกว่าโซวโถวโหลว (抽陀螺) ในสมัยโบราณเป็นกิจกรรมในงานวัดหรืองานเทศกาลต่าง ๆ ยุคหลังจึงค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นการเล่นพื้นบ้านของเด็ก

10) การเล่นพื้นบ้านจิวสือจื่อ (抓石子)

ในการเล่นพื้นบ้านจิวสือจื่อ (抓石子) คำว่า “抓” หมายถึง หวาน เก็บ คำว่า “石子” หมายถึง ลูกหิน เป็นอุปกรณ์ที่ประกอบการเล่นพื้นบ้านนี้ ดังนั้นการเล่นพื้นบ้านจิวสือจื่อ (抓石子) หมายถึง เก็บลูกหิน การเล่นพื้นบ้านจิวสือจื่อ (抓石子) เป็นการเล่นพื้นบ้านที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับการเล่นพื้นบ้านหมากเก็บของประเทศไทย ตามวิธีเล่นและอุปกรณ์ประกอบของการเล่นพื้นบ้าน จึงตั้งชื่อเป็นการเล่นพื้นบ้านจิวสือจื่อ (抓石子) ภาษาจีนจึงเรียกเป็นจิวสือจื่อ (抓石子)

จากการตั้งชื่อการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนกล่าวไว้ทั้ง 10 ประเภทแสดงให้เห็นถึงชื่อการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนแสดงให้เห็นถึงความรู้ในด้านต่าง ๆ ของประเทศจีน เช่น ประวัติ ความเชื่อ แม้ว่าภาษาที่ปรากฏในชื่อการเล่นพื้นบ้านไม่ถี่คำ แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดหรือวิถีชีวิตประจำวันของชาวจีน ในการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนทั้ง 10 ประเภทส่วนใหญ่ตั้งชื่อตามวิธีเล่น เช่น การเล่นพื้นบ้านเที่ยวหมินข่าน (跳门坎) การเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) แล้วการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนอีกส่วนหนึ่งตั้งชื่อตามอุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น การเล่นพื้นบ้านฉี่จู่หม่า (骑竹马) การเล่นพื้นบ้านโซวโถวหลัว (抽陀螺) เป็นต้น

4.2.2 ภาษาที่ปรากฏในเพลงประกอบของการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีน

ในบทเพลงประกอบในการละเล่นพื้นบ้านเด็กชาวจีน ภาษามีหน้าที่สื่อความรู้ ทักษะของเด็กชาวจีนที่แฝงอยู่ในบทเพลงประกอบการเล่นพื้นบ้านไปยังผู้เล่นเช่นเดียวกัน ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนแสดงให้เห็นถึงแวดล้อม สังคมและวิถีชีวิตของชาวจีน ผู้เล่นสามารถเข้าใจการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนได้ยิ่งขึ้น ความรู้ที่แฝงอยู่ในบทเพลงประกอบมากกว่าชื่อการเล่นพื้นบ้าน ในบทเพลงประกอบการเล่นพื้นบ้านแสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับประเทศจีนอย่างชัดเจนและละเอียดขึ้น ดังนั้นในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านมีสาระสำคัญที่น่าศึกษาเช่นเดียวกัน จากกรณีศึกษาที่กล่าวไว้ทั้ง 10 ประเภทการเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีน ในที่นี้มีการละเล่นพื้นบ้านที่มีบทเพลงประกอบจำนวน 6 ประเภท ได้แก่

- 1) การละเล่นพื้นบ้านกั๋วกั๋วเหมินกวน (过鬼门关)
- 2) การละเล่นพื้นบ้านติวโถ้วจ้วน (丢手绢)
- 3) การละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将)
- 4) การละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟)
- 5) การละเล่นพื้นบ้านเทียวเหมินข่าน (跳门槛)
- 6) การละเล่นพื้นบ้านโชวโถ้วหลั่ว (抽陀螺)

- 1) การละเล่นพื้นบ้านกั๋วกั๋วเหมินกวน (过鬼门关)

การละเล่นพื้นบ้านกั๋วกั๋วเหมินกวน (过鬼门关) หมายถึงลอดผ่านด่านประตูผี ที่แท้จริงการเล่นนี้ไม่เกี่ยวกับเรื่องผี วิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านกั๋วกั๋วเหมินกวน (过鬼门关) มีลักษณะคล้าย ๆ กับการละเล่นพื้นบ้านรี้ริ้วซาวสารของประเทศไทย ซึ่งต้องเลือกเพื่อนที่มีความสูงกว่าคนอื่นออกมา 2 คนเป็นพ่อแม่ ยืนหันหน้าเข้าหากัน ห่างกันให้ผู้เล่นที่เหลื่อเดินผ่านประสานมือกันยกขึ้นสูงทำเป็นสะพานโค้ง ผู้เล่นที่เหลื่อตั้งแถวเกาะเอวกัน หัวแถวจะพาเดินวนลอดใต้สะพานโค้งไปเรื่อย ๆ เด็กทุกคนจะร้องเพลงกั๋วกั๋วเหมินกวน (过鬼门关) เมื่อถึงประโยค “ 去时容易回来难， 难也要过这道关 ” (หมายความว่า การเดินออกไปอย่างง่าย แต่เมื่อกลับจะยากกว่า ถึงแม้ว่ากลับมายากก็ต้องผ่านด่านประตูนี้) พ่อแม่ซึ่งคนที่เป็นสะพานโค้งจะลดมือลงกักเด็ก เด็กจะพยายามรีบผ่านสะพานโค้ง โดยไม่ให้พ่อแม่กักตัวได้ ถ้าหากว่ามีผู้เล่นคนไหนถูกกักตัวได้ก็ถือว่าตาย คนสุดท้ายต้องพยายามตามจังหวะลอดใต้สะพานให้พ้นก่อนที่จะถึงคำว่า “ 去时容易回来难， 难也要过这道关 ” เวลาเด็กคนไหนถูกกักตัวทุกคนร้องเพลงพร้อมกันว่า “ 树上的鸟儿叫喳喳， 这里的关口很可怕 ” ในบทเพลงนี้มีตัวละครพ่อ แม่กับเด็กเลือกเด็กแสดงเป็นพ่อแม่ สอนให้เด็กเข้าใจว่าเรื่องที่สำคัญที่สุดของพ่อแม่ ก็คือเลี้ยงลูกให้ดี ๆ

ดูแลลูก ทำให้เด็กเข้าใจความคิดของพ่อแม่ บทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านก๊ว๋ก้วยเหมินกวน (过鬼门关) ดังต่อไปนี้

孩子问：“让我过，让我过，这里是哪里的羊肠道？”

父母回答：“这是山羊走的道。”

孩子问：“能不能让我借个道？”

父母回答：“没事的孩子不让过！”

孩子说：“我要上山看日出，说出我的七个祝福。”

孩子唱：“去时容易回来难，难也要过这道关。”

大家唱：“树上的鸟儿叫喳喳，这里的关口很可怕。”

(ความหมายของเพลงร้อง)

ลูกถาม : ใ้หนูผ่าน ใ้หนูผ่าน ทางสายนี้

พ่อแม่ตอบ : เส้นนี้คือถนนแพะเดิน

ลูกถาม : ขอผ่านหน่อยได้ไหมคะ

พ่อแม่ตอบ : เด็กที่ไม่มีฐานะ ห้ามผ่าน

ลูกถาม : หนูต้องการขึ้นภูเขาชมตะวันขึ้น ขอคำอวยพร 7 ประการ

เด็กร้อง : ไปไม่ยาก แต่กลับมายาก แม้ว่ายากอย่างไรก็ต้องผ่านด่านประตูนี้

ร้องพร้อมกัน : นกบนต้นไม้ส่งเสียงร้องแจ้ว ๆ ด่านที่นี้น่ากลัวจังเลย

จากภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านก๊ว๋ก้วยเหมินกวน (过鬼门关) แสดงให้เห็นถึงเลขที่ 7 คือตัวเลขที่มีสิริมงคล จึงมีคำอวยพร 7 ประการ ในเทพนิยายของประเทศจีน เจ็กเซียนฮ่องเต้ (玉皇大帝) มีลูกสาว 7 องค์ ในราชวงศ์อันมีหนังสือชื่อว่า “汉书律历志” มีประโยคกล่าวว่า “七者，天地四时人之始也” (หมายความว่า 7 เป็นเวลาที่เริ่มต้นใหม่) ในสมัยจั้นกั๋วมี 7 รัฐที่เจริญก้าวหน้าที่สุดของประเทศจีน ซึ่งคือรัฐฉิน (秦) รัฐฮาน (韩) รัฐเว่ย (魏) รัฐฉู่ (楚) รัฐเยียน (燕) รัฐฉี (齐) รัฐจาว (赵) ทั้ง 7 รัฐ ดังนั้นเลข 7 มีความสำคัญมากในทัศนะของชาวจีน คำว่า “羊肠道” หมายถึงทางลัดที่อยู่ในภูเขา พ่อแม่ของเด็กไม่ไว้ใจเด็ก ๆ ห่างจากบ้านไกลมาก เป็นห่วงเด็ก ๆ เกิดอุบัติเหตุขึ้น ดังนั้นนำเรื่องโจรมาหลอกเด็กไม่ให้เด็กเข้าไปในภูเขา ในสมัยโบราณมีคนน้อยที่เข้าไปภูเขาลึก ยังไม่มีถนนใหญ่ มีแต่ถนนเล็ก ๆ ชาวจีนจึงใช้ลำไส้แกะอุปมาเป็นถนนเล็ก ๆ ในภูเขาลึก ภาษาจีนเรียกว่า “羊肠道” (หยางฉางเต้า) ในภูเขาลึกมีโจรภูเขาชอบปล้นทรัพย์เงินทองที่ “羊肠道” ดังนั้นพ่อแม่ของเด็กไม่ไว้ใจเด็กเข้าไปในภูเขา จึงกล่าวว่า “羊肠道” เป็นถนนที่น่ากลัว แสดงให้

เห็นว่าชาวจีนเพื่อคุ้มครองลูกของตนเอง นิยมแต่งเรื่องที่น่ากลัวหลอกเด็ก ๆ เพื่อไม่ให้เด็กประสบอันตราย จากภาษาที่ปรากฏในบทเพลงของการละเล่นพื้นบ้านก๊ว๋กู่เหมินกวน (过鬼门关) แสดงให้เห็นถึงความรู้ที่เกี่ยวกับตัวเลข ประวัติของประเทศจีน และทัศนคติของพ่อแม่ชาวจีน

ในบทเพลงนี้มีประโยคว่า 孩子问：“能不能让我借个道？” (หมายถึง ลูกถาม : ขอผ่านหน่อยได้ไหมคะ) แสดงให้เห็นว่าเด็กเป็นคนที่มีการยทา สอนให้เด็กรู้ว่าเด็กที่มีการยทา จะเป็นเด็กดี ในบทเพลงยังเล่นคำซ้ำด้วย เช่น “让我过” แล้วมีศัพท์เลียนเสียงนกด้วย เช่น “喳喳” เหล่านี้ทำให้บทเพลงมีจังหวะไพเราะขึ้น แล้วทำให้เด็กจำง่าย ๆ

2) การละเล่นพื้นบ้านตีโสร่งจ้วน (丢手绢)

การละเล่นพื้นบ้านตีโสร่งจ้วน (丢手绢) เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมมาก จากเด็กชาวจีน และได้สืบทอดจนถึงปัจจุบันนี้อย่างสมบูรณ์ มีบทเพลงประกอบดังต่อไปนี้

丢呀丢呀丢手绢，
轻轻地放在小朋友的后面，
大家不要告诉他，
快点快点抓住他，
快点快点抓住他

(ความหมายของเพลงร้อง)

โยนผ้าเช็ดหน้า โยนผ้าเช็ดหน้า

โยนที่ข้างหลังของเพื่อนอย่างเบา ๆ

ทุกคนอย่าบอกนะ

รีบไปจับเขาเร็ว ๆ

รีบไปจับเขาเร็ว ๆ

จากบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านตีโสร่งจ้วน (丢手绢) ที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมผ้าไหมของประเทศจีน ผ้าไหมจีนมีชื่อเสียงมาก ๆ ในโลกตั้งแต่สมัยอัน ปัจจุบันนี้ยังได้นำไปขายที่ต่างประเทศในทุกทวีป ในราชวงศ์อันสร้างถนนหนึ่งที่มีชื่อเสียงมากขึ้นมาโดยด้วย จางเจียน “ 张蹇 ” ซึ่งก็คือ สายผ้าไหมจีน สายนี้มีสองเส้น เส้นหนึ่งอยู่ในบนบก จากฉางอาน (长安) ไปยังทวีปยุโรป อีกเส้นหนึ่งคือเส้นน้ำ เส้นถนนผ้าไหมจีนมีความสำคัญมากต่อประเทศจีน ทำให้ประเทศจีนในสมัยนั้นเจริญก้าวหน้าขึ้น จากถนนผ้าไหมจีนทำให้ต่างประเทศหลาย ๆ ประเทศรู้จักประเทศจีน และทำให้ประเทศจีนกับต่างประเทศมีความสัมพันธ์ขึ้น

เศรษฐกิจได้รับความเจริญก้าวหน้าระหว่างประเทศจีนกับต่างประเทศ ทำให้ชาวจีนมีความภูมิใจมาก ๆ ปัจจุบันนี้ผ้าไหมจีนส่วนใหญ่อยู่เมืองหางโจว (杭州) ของประเทศจีน เมืองหางโจวเป็นแหล่งสถานที่ของผ้าไหมจีน การละเล่นพื้นบ้านติวโ้วจ้วน (丢手绢) แสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับผ้าไหมจีน ในบทเพลงเล่นคำซ้ำ เช่น “ 丢呀 ” “ 快点 ” ทำให้จังหวะตื่นเต้น เมื่อเล่นจะมีความสนุกสนานขึ้น ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงเป็นภาษาสั้น ๆ ง่าย ๆ ทำให้เด็กจำง่าย

3) การละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将)

การละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่เกี่ยวกับเรียกทหาร เรียกแม่ทัพนายกอง วิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) คล้าย ๆ กับการละเล่นพื้นบ้านจ้ำจี้ของเด็กชาวไทย เลือกผู้เล่นหนึ่งคนเป็นคนจ้ำ ส่วนผู้เล่นที่เหลือเป็นทหาร และนั่งลงเรียงแถวกัน ผู้เล่นร้องเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านพร้อมกับเอานิ้วจ้ำจี้ลงบนขาของทหารไปเรื่อย ๆ จนถึงคำสุดท้ายของเพลง ถ้าหากว่ามีผู้เล่นจำนวนมาก ผู้เล่นร้องเพลงซ้ำกันได้จนถึงคำสุดท้าย ซึ่งเจ้าของขาก็ถือเป็นผู้แพ้ ต้องออกมาแสดงละครหรือร้องเพลง ตกตลกกับผู้ที่ชนะ บทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) ดังต่อไปนี้

花开了、春来了，
我们一起来画画；
画山画水画小妹，
点兵点将点秋香。

(ความหมายของเพลงร้อง)

ดอกไม้บานแล้ว ฤดูใบไม้ผลิมาแล้ว

พวกเราวาดภาพด้วยกัน

วาดภูเขา วาดน้ำใส วาดน้องสาว

เรียกทหาร เรียกนายพล เรียกชีวเซียง

จากภาษาที่ปรากฏในเพลงประกอบของการละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) แสดงให้เห็นว่าประเทศจีนมี 4 ฤดูซึ่งคือ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วงกับฤดูหนาว ต่างกับประเทศไทยมี 3 ฤดู ซึ่งมีฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ทักษะของชาวจีนคือดอกไม้บานแล้วก็หมายถึงฤดูใบไม้ผลิเข้ามาหาแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างเริ่มใหม่แล้ว เหมือนให้ความหวังต่อคน

ฤดูใบไม้ผลิเป็นฤดูที่มีความหวังของชาวจีน ปีใหม่ของประเทศจีนอยู่ในช่วงฤดูใบไม้ผลิ และเรียกว่า “春节” หมายถึงเทศกาลอยู่ในช่วงฤดูใบไม้ผลิซึ่งคือวันตรุษจีน เป็นเทศกาลสำคัญที่สุดของชาวจีน ยังแสดงให้เห็นถึงเรื่องเล่าลือของชิวเซียง (秋香) เรื่องนี้มีพระเอกชื่อถ้งหยิน (唐寅) ในประวัติของประเทศจีนมีคนนี่จริง ๆ ถ้งหยิน (唐寅) เป็นนักกวี นักคิดภาษาจีน นักวาดภาพของประเทศจีนในสมัยโบราณ มีภาพยนตร์เรื่องเกี่ยวกับถ้งหยิน (唐寅) เช่น “唐伯虎点秋香” โดย周星驰 แสดง ภาพยนตร์เรื่องนี้มีชื่อเสียงมาก ในประเทศไทยมีฉายด้วยรูปภาพของถ้งหยิน (唐寅) มีชื่อเสียงมากในสมัยโบราณจีน ผู้คนในสมัยโบราณมีเกียรติอย่างยิ่งที่ได้เก็บรักษาภาพของถ้งหยิน (唐寅) ในปัจจุบันยังมีชาวจีนเก็บรักษาภาพของถ้งหยิน (唐寅) ดังนั้นจากภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านเตียนปิงเตียนเจียง (点兵点将) แสดงให้เห็นถึงความรู้ที่เกี่ยวกับภูมิอากาศของประเทศจีน ทักษะของชาวจีน และประวัติของบุคคลในสมัยโบราณจีน เป็นต้น ในบทเพลงเล่นคำซ้ำ เช่น “画” “点” ทำให้จังหวะตื้นเต้นและไพเราะ เมื่อเล่นจะมีความสุขสนุกสนานมากขึ้น ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงเป็นภาษาที่สั้น ๆ และง่าย ทำให้เด็กง่าย

4) การละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟)

คำว่า “笼中鸟” หมายถึงนกในกรง การละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) มีลักษณะคล้าย ๆ กับการละเล่นพื้นบ้านโพงพาง ซึ่งเลือกผู้เล่นหนึ่งคนเป็นนก และเอาผ้าผูกตาจนไว้ สอบถามหน่อยว่าปิดตาแน่นจนมองไม่เห็นแล้ว ผู้เล่นอื่นจับมือกันเป็นวงล้อมรอบ “นก” และให้คนนั่งของ ๆ อยู่ในวงล้อม นิ่งคนอื่น ๆ จับมือเดินวนไปรอบ ๆ นกพร้อมร้องเพลงการละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) จนถึงคำว่า “一起逃” ทุกคนให้หยุดเดินแล้วนั่งของ ๆ และร้องต่อถึง “猜猜身后谁在闹?” นกต้องทายคนที่อยู่ข้างนกเป็นใคร ถ้าทายถูก คนที่ถูกทายต้องมาเป็นนกแทน ถ้าหากไม่ถูกนกก็ต้องเป็นนกต่อไป ดังนั้นคนที่เป็นก ก่อนถูกปิดตาต้องพยายามจำไว้ว่า ใครมัดผม ผูกโบสวมเสื้อผ้าแบบใด เด็ก ๆ เล่นการละเล่นพื้นบ้านนี้ฝึกความจำของเด็ก ๆ อย่างไม่รู้ตัว ทำให้เด็กได้ประโยชน์ในการเรียนหนังสือ ซึ่งบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านโหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) ดังต่อไปนี้

笼中鸟，笼中鸟，
关在笼中的小小鸟，
何时出来跳一跳。
夜过去，天亮了，
与仙鹤，乌龟一起逃。
猜猜身后谁在闹？

(ความหมายของเพลงร้อง)

นกในกรง นกในกรง

ลูกนกที่โคนขังในกรง

เมื่อไหร่ออกมาเที่ยว

กลางคืนผ่านไปแล้ว ท้องฟ้าสว่างแล้ว

กระโดดพร้อมกับนกกระสา เต่า

ลองทายซิว่าใครโหวกแหวกอยู่ข้างหลัง

จากภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน โหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) แสดงให้เห็นถึงการละเล่นพื้นบ้าน โหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่มีบทเพลงเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ อย่างเช่น “นก” (鸟) “เต่า” (乌龟) “นกกระสา” (仙鹤) สมัยก่อนประเทศจีนมีนกมากมายและหลายชนิด แต่ในปัจจุบันนี้เด็กในเมืองใหญ่ไม่สามารถเห็นนกตามธรรมชาติได้แล้ว เพียงแต่ชมนกที่ถูกคนเอาไปขังไว้ในกรงนก หรือว่าชมในหนังสือที่แนะนำนก ส่วนเต่ากับนกกระสาเป็นตัวแทนของอายุยืนนานในความคิดของชาวจีน เขียนเป็นผู้เลี้ยงในเทพนิยาย นกกระสาเป็นสัตว์ที่มีสิริมงคล ทำให้ชาวจีนอยู่เย็นเป็นสุข และเต่าในเทพนิยายจีนเป็นอัครเสนาบดีในสมุทรทะเล เป็นตัวที่ได้รับความนับถือมากจากชาวจีน ดังนั้นภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน โหลงจงเหนี่ยว (笼中鸟) แสดงให้เห็นถึงความรู้ที่เกี่ยวกับเทพนิยายของประเทศจีนและทัศนคติของชาวจีน ในบทเพลงเล่นคำซ้ำ เช่น “ 笼中鸟 ” และมีคำสัมผัสนอก เช่น “ 鸟 ” กับ “ 跳 ” เป็นคำสัมผัสสระ “ iao ” “ 逃 ” กับ “ 闹 ” เป็นคำสัมผัส “ao” ทำให้จังหวะของบทเพลงตื่นเต้นและไพเราะขึ้น เวลาเล่นจะมีความสุขสนุกสนานมากขึ้น ภาษาในบทเพลงเป็นภาษาสั้น ๆ และง่าย ๆ ทำให้เด็กจำง่าย

5) การละเล่นพื้นบ้านเที่ยวเหมินข่าน (跳门槛)

การละเล่นพื้นบ้านเที่ยวเหมินข่าน (跳门槛) เกี่ยวกับกระโดด ข้าม มีลักษณะคล้าย ๆ กับการละเล่นพื้นบ้านเสือข้ามห้วย ซึ่งวิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านเที่ยวเหมินข่าน (跳门槛) ต้องเลือกผู้เล่นออกมา 2 คน นั่งหันหน้าเข้าหากัน เท้าของเด็กทั้ง 2 คนประสานหันหน้ากัน และประสานมือกันเป็นเหมินข่าน (跳门槛) ก็คือธรณีประตู ผู้เล่นที่เหลือตั้งแถวกัน หัวแถวจะพาผู้เล่นอื่น ๆ กระโดดข้ามธรณีประตูไปเรื่อย ๆ โดยไม่ให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายถูกตัวธรณีประตู ผู้เล่นทุกคนจะร้องเพลงเที่ยวเหมินข่าน (跳门槛) พร้อมกัน ถ้าหากว่าถูกตัวธรณีประตูผู้เล่นคนนั้นก็ถือว่าตาย และเป็นธรณีประตูแทน แล้วเริ่มเล่นตั้งแต่ตอนต้น ถ้าทุกคนกระโดดข้ามได้ ผู้เล่น 2 คนเป็นธรณีประตูก็ประสานมือสูงขึ้น เพิ่มความยากขึ้นจนถึงมีผู้เล่นคนใดกระโดด

ข้ามไม่ได้ การเล่นเกมพื้นบ้านนี้ต้องระมัดระวังด้วย พยายามอย่าไปแตะผู้เล่นที่เป็นชนชาติประตุมิฉะนั้นจะไม่มีใครเป็นชนชาติประตุมิ ส่วนบทเพลงประกอบการเล่นเกมพื้นบ้านที่เกี่ยวเหมินชาน (跳门坎) ดังต่อไปนี้

一只猫，一条狗；
一个接着一个跑。
一个虎，一个豹；
一个跟着一个跳。

(ความหมายของเพลงร้อง)
แมวตัวหนึ่ง หมาตัวหนึ่ง
ตัวหนึ่งวิ่งตามหลังตัวหนึ่ง
เสือตัวหนึ่ง เสือดาวตัวหนึ่ง
กระโดดตามไปกับตัวแรก

จากภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการเล่นเกมพื้นบ้านที่เกี่ยวเหมินชาน (跳门坎) แสดงให้เห็นถึงการเล่นเกมพื้นบ้านที่เกี่ยวเหมินชาน (跳门坎) เป็นการเล่นเกมพื้นบ้านที่มีบทเพลงเกี่ยวข้องกับสัตว์ เช่น แมว (猫) หมา (狗) เสือ (虎) เสือดาว (豹) เป็นต้น ใน 4 ตัวนี้ มี 2 ตัวคือนักฆัตรีซึ่งคือ หมา (狗) กับเสือ (虎) 12 นักฆัตรีได้ใช้สัตว์ 12 ประเภทเป็นสัญลักษณ์แทน นั่นก็คือ หนูแทนปีชวด วัวแทนปีฉลู เสือแทนปีขาล กระต่ายแทนปีเถาะ มังกรแทนปีมะโรง งูแทนปีมะเส็ง ม้าแทนปีมะเมีย แพะแทนปีมะแม ลิงแทนปีวอก สุนัขแทนปีจอ หมูแทนปีกุน 12 นักฆัตรีเป็นมรดกที่มีคุณค่ามากของประเทศจีนและสืบทอดต่อกันมาและแพร่หลายไปที่ประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลี ประเทศไทย เป็นต้น ชาวจีนใช้ 12 นักฆัตรีจนถึงปัจจุบันนี้ ชาวจีนแต่ละคนต่างมีนักฆัตรีของตนเอง ดังนั้นภาษาที่ปรากฏในบทเพลงประกอบการเล่นเกมพื้นบ้านที่เกี่ยวเหมินชาน (跳门坎) แสดงให้เห็นถึงความรู้ที่เกี่ยวกับสัตว์ และ 12 นักฆัตรีของประเทศจีน ในบทเพลงนี้ใช้ตัวเลข 1 ประกอบบทเพลง และมีคำสัมผัสสระ “ao” ทำให้บทเพลงมีจังหวะไพเราะขึ้น และภาษาในบทเพลงเป็นคำง่าย ๆ ทำให้เด็กจำง่าย

6) การเล่นเกมพื้นบ้านโหวโถวหลัว (抽陀螺)

การเล่นเกมพื้นบ้านโหวโถวหลัว (抽陀螺) มีอุปกรณ์ประกอบคือลูกข้าง เป็นการเล่นเกมพื้นบ้านที่มีลักษณะคล้าย ๆ กับการเล่นเกมพื้นบ้านลูกข้างของประเทศไทย การเล่นเกมพื้นบ้านโหวโถวหลัว (抽陀螺) เป็นการเล่นเกมพื้นบ้านเก่าแก่ของประเทศจีน ได้รับความนิยมาจาก

ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก ๆ เริ่มแรกการเล่นเป็นกิจกรรมในงานเทศกาลต่าง ๆ ยุคหลังค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นการเล่นสำหรับเด็ก เป็นการเล่นพื้นบ้านที่สนุกสนาน จึงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ ส่วนบทเพลงประกอบการเล่นพื้นบ้านโหวโหวโหว (抽陀螺) ดังต่อไปนี้

滴溜圆，滴溜转，
鞭滴流，打着玩。
你也玩，我也玩。
一玩玩到金銮殿。
金銮殿，坐朝廷，
咱跟朝廷称弟兄。
兄弟们，站城门，
眼观四方行客人。
人来往，多为财，
人为财死划不来。
来世上，不贪钱，
自食其力心坦然。
袒胸怀，守本分，
自得其乐老实人。

(ความหมายของเพลงร้อง)

ลูกกลม ๆ	ลูกหมุน ๆ
ตีลูกข้าง	เล่นลูกข้าง
คุณมาเล่น	ฉันมาเล่น
เล่นไปห้องพระโรง	
ห้องพระโรง	ราชการ
พวกเรากับทางการเป็นพี่น้องกัน	
พี่น้องเอ๋ย	ป้อมประตูเมือง
จ้องมองแขกมาจากทุก ๆ ที่	
คนที่ไป ๆ มา ๆ	ส่วนใหญ่เพื่อทรัพย์สิน
เพื่อทรัพย์สินเสียชีวิต ไม่คุ้มนะ	
มาถึงโลกนี้	ไม่โกงเงิน
ทำงานได้เงินด้วยทางถูกต้อง	
ใจกว้างใหญ่	ทำเรื่องที่ควรทำ
คนซื่อสัตย์จะเป็นคนที่มีความสุข	

บทเพลงการละเล่นพื้นบ้านโหวโถวโหลว (抽陀螺) แสดงให้เห็นถึง สถานที่ที่มีความสำคัญสำหรับพระมหากษัตริย์จีนในสมัยโบราณซึ่งคือท้องพระโรง ท้องพระโรงเป็นหอประชุมสำหรับพระมหากษัตริย์กับข้าราชการชั้นสูง เป็นสถานที่ประชุมเรื่องระดับชาติระหว่างพระมหากษัตริย์กับข้าราชการชั้นสูง ตั้งแต่ราชวงศ์ซิงสุยสิ้น สาธารณรัฐประชาชนจีนสถาปนาขึ้น ท้องพระโรงเปลี่ยนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในโลก ดังนั้นบทเพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านโหวโถวโหลว (抽陀螺) แสดงให้เห็นถึง ประวัติของประเทศจีน และในบทเพลงนี้ยังสอนให้เด็ก ๆ รู้ว่าชีวิตของผู้คนเกิดมาไม่ใช่เพื่อทรัพย์สินเงินทอง ชีวิตของผู้คนมีเรื่องหลายอย่างที่นำพา เช่น ไปช่วยเหลือคนที่ต้องการ ขยันทำงาน เพื่อพัฒนาการประเทศชาติของตนเอง ในโลกนี้เรื่องที่ไม่ควรทำที่สุดก็คือเสียชีวิตด้วยทรัพย์สินเงินทอง พวกเราควรทำตามความสามารถของตนเอง แล้วเป็นคนที่มีใจกว้างขวาง และซื่อสัตย์ต่อตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติ คนแบบนี้ก็เป็นคนที่มีความสุข ดังนั้นบทเพลงการละเล่นพื้นบ้านโหวโถวโหลว (抽陀螺) แสดงให้เห็นว่าบทเพลงในการละเล่นพื้นบ้านเป็นคำสอนที่สิ่งประ โยชน์แก่เด็กชาวจีน ในบทเพลงเล่นคำซ้ำ เช่น “ 滴溜 ” “ 玩 ” มีศัพท์เลียนเสียง เช่น “ 滴溜 ” และใช้คำอยู่สุดท้ายประโยคเป็นคำแรกของประโยคต่อไป เช่น “ 一玩玩到金銮殿。金銮殿，坐朝廷 ” “ 咱跟朝廷称弟兄。兄弟们，站城门 ” เป็นคำสัมผัสนอก ทำให้บทเพลงมีจังหวะไพเราะขึ้น ทำให้เด็กจำง่าย เวลาเล่นมีความสุขสนุกสนานมากขึ้น

จากบทเพลงในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนที่กล่าวไว้ทั้ง 6 ประเภท แสดงให้เห็นว่าบทเพลงในการละเล่นพื้นบ้านของเด็กชาวจีนส่วนใหญ่มีบทเพลงเกี่ยวกับความเชื่อของชาวจีนเป็นข้อคิดและข้อเตือนใจหรือเป็นคำสอนที่สิ่งประ โยชน์แก่เด็กชาวจีน ยังแสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับภูมิอากาศ ประวัติบุคคล เทพนิยาย 12 นักษัตรและการดำรงชีวิตของชาวจีน ในบทเพลงส่วนใหญ่มีคำสัมผัส คำซ้ำ และมีศัพท์เลียน ทำให้บทเพลงมีจังหวะตื่นเต้น ไพเราะมากขึ้น บทเพลงส่วนใหญ่มีความหมายง่าย ๆ และเป็นคำเตือน ทำให้เด็กจำได้ง่ายและได้รับความรู้อีกด้วย

